

LETTUCE INFECTIOUS YELLOWS VIRUS

AGROFAG PODLEGAJĄCY OBOWIĄZKOWI ZWALCZANIA

Objawy wywołane przez *Lettuce infectious yellows virus* na sałacie, dzięki uprzejmości J.K. Brown University of Arizona, Tucson, USA <https://gd.eppo.int>

Objawy wywołane przez *Lettuce infectious yellows virus* na sałacie, dzięki uprzejmości J.K. Brown University of Arizona, Tucson, USA <https://gd.eppo.int>

Ulotka nie jest przeznaczona do wykorzystania w celach komercyjnych.

Zasięg występowania

Lettuce infectious yellows virus występuje w Ameryce Północnej (Meksyk, USA). W styczniu 2021 r. w północnej części Hiszpanii został stwierdzony na roślinach sałaty w szklarni w uprawie hydroponicznej. Źródło pochodzenia wirusa nie jest znane. Rośliny z objawami porażenia zostały usunięte i zniszczone. Na roślinach uprawianych w tym samym stanowisku nie stwierdzono objawów chorobowych, ani nie zaobserwowano występowania wektora patogena – owada mączlika ostroskrzydłego (*Bemisia tabaci*). Dlatego ognisko wirusa uznano za wyniszczone.

Rośliny żywicielskie

Do żywicieli wirusa zalicza się 45 gatunków roślin z 15 rodzin. Roślinami uprawnymi o największym znaczeniu gospodarczym są burak (*Beta vulgaris*), sałata (*Lactuca sativa*), dynia zwyczajna (*Cucurbita pepo*) i melon (*Cucumis melo*). Do innych żywicieli zalicza się marchew (*Daucus carota*) inne gatunki dyni: *Cucurbita foetidissima*, dynia olbrzymia (*C. maxima*), dynia piżmowa (*C. moschata*), arbuz (*Citrullus lanatus*); i słonecznik (*Helianthus* spp.). Porażane są też różne rośliny dziko rosnące, takie jak wilec (*Ipomoea* spp.), *Lactuca canadensis*, ślaz drobnokwiatowy (*Malva parviflora*) i *Physalis heterophylla*.

Objawy występowania i szkodliwość

Lettuce infectious yellows virus wywołuje silne żółknięcie lub zaczerwienienie się liści wraz z rozjaśnianiem się żyłek liści i ich łamliwością oraz karłowacenie i skręcanie się roślin.

Wektorem wirusa jest mączlik ostroskrzydły (*Bemisia tabaci*), dlatego objawom wskazującym na możliwe porażenie roślin przez wirusa mogą towarzyszyć obecne na spodniej stronie liści stadia przedimaginalne i osobniki dorosłe mączlika ostroskrzydłego szczególnie istotne przy identyfikacji szkodnika są puparia, które są osiadłe, spłaszczone, kształtu owalnego, długości 0,7 mm. Na liściu pokrytym włoskami puparium po stronie grzbietowej wytwarza od 2 do 8 długich szczecin woskowych, a na liściu gładkim nie wytwarza takich szczecin. Po wyjściu

owada dorosłego na roślinie pozostaje egzuwium puparium. Osobniki dorosłe długości ok. 1 mm, zaopatrzone w dwie pary skrzydeł. Ciało i skrzydła pokryte są woskową wydzieliną barwy od białej do jasnożółtej. Podobnie jak w przypadku innych mączlików, po potrząśnięciu rośliną owady dorosłe szybko podrywają się do lotu, a następnie opadają na powierzchnię liścia. Wirus może wywoływać znaczne szkody w uprawach roślin żywicielskich, zwłaszcza sałaty i roślin dyniowatych. W niektórych rejonach USA przyczynia się w spadku plonów sałaty dochodzące do 75%.

Sposoby rozprzestrzeniania i przenikania

Osobniki wektora – mączlika ostroskrzydłego, mogą przenosić wirusa w obrębie szklarni. Na większy dystans wirus przenoszony jest na materiale roślinnym, zarówno na roślinach do sadzenia jak i świeżych warzywach liściowych, np. sałacie. Jeśli na takim materiale obecne są osobniki mączlika ostroskrzydłego mogą one przenosić wirusa na rośliny żywicielskie znajdujące się w sąsiedztwie porażonego materiału.

Postępowanie w przypadku podejrzenia wystąpienia agrofaga

W przypadku jakichkolwiek podejrzeń co do obecności agrofaga w uprawach roślin z gatunków żywicielskich, zwłaszcza pod osłonami, należy poinformować o tym fakcie najbliższą jednostkę organizacyjną Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN). Oddziały PIORiN umiejscowione są w większości miast powiatowych. Dane kontaktowe tych jednostek znajdują się na stronie <http://piorin.gov.pl/>.

Wymagania fitosanitarne

W Unii Europejskiej, a tym samym w Polsce *Lettuce infectious yellows virus* podlega obowiązkowi zwalczania (jest to agrofag kwarantannowy w Unii).